

Павло ДЕНИСЕНКО

Сумський державний університет, м. Суми

ІНТЕЛЕКТУАЛІЗАЦІЯ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЯК КОНКУРЕНТНА ПЕРЕВАГА В УМОВАХ ПЕРЕХОДУ ДО “ЕКОНОМІКИ ЗНАНЬ”

Дослідники все частіше називають сучасну модель господарювання економікою знань. На професії з перевагою інтелектуальної праці припадає основний приріст зайнятості в таких розвинених країнах як США (85%), Великобританія (89%), Японія (90%). [1, 84] Відбувається переоцінка людського фактору в економіці: зростає роль творчих кадрів – людей, що володіють знаннями і є носіями нововведень в сфері організаційної, науково-технічної та екологічної культури. Інтелектуалізація праці характеризується збільшенням питомої ваги розумових функцій працівника на основі науково-технічного прогресу.

Таким чином, головною конкурентною перевагою стає здатність організації продукувати нові знання і ефективно впроваджувати їх у виробництво. Можна визначити три принципові етапи управління цим процесом:

По-перше, необхідно визначити сам термін “організація, що навчається”, тобто знайти найбільш обґрунтоване означення (бажано у вигляді переліку основних ознак), що може бути основою для дій та легко застосовуватися на практиці). *По-друге*, окреслити оперативні напрями практичної роботи. *По-третє*, узгодити методи оцінки темпів та рівня навчання в організації.

Для забезпечення ефективності управління знаннями потрібен чіткий перелік очікуваних результатів. Тому на першому ж етапі важливо одразу визначити характерні ознаки “організації, що навчається”:

- 1) систематичне вирішення оперативних проблем;
- 2) експериментування з новими підходами;
- 3) навчання на власному та чужому досвіді а також урахування “уроків минулого”;
- 4) швидке та ефективне розповсюдження знань всередині організації. [2, 55-56]

Ґрунтуючись на визначених характеристиках, можна скласти схему оперативних напрямів інноваційної роботи:

- спільна розробка загальних правил роботи в організації;
- впровадження самоконтролю (зворотного зв'язку) на кожному рівні управління;
- запровадження інформаційної відповідальності перед підлеглими та керівниками, залежними від конкретних вихідних даних чи результатів обробки інформації.

Нарешті, переходячи до практичних розробок, можна виділити найбільш уживані в літературі приклади роботи західних бізнес-консультантів. Дослідники, що аналізують ефективність заходів стосовно управління знаннями з досвіду успішних організацій розвинених країн, виділяють наступні спільні риси.

Перетин сфер відповідальності (накладання компетенцій), що провокує діалог спеціалістів різного профілю між собою та утворення так званого “спільного пізнавального середовища”. Останнє, в свою чергу, сприяє розповсюдженню неформалізованого знання всередині організації.

Ротація спеціалістів між різними відділами організації для більш гнучкого професійного навчання. Часто співробітники дослідницьких інститутів компанії переводяться до відділу маркетингу та навпаки з метою підвищення рівня розробки нових товарів для виробництва.

Корпоративна база даних, яка формується із загальних характеристик поточних та вже реалізованих проектів організації із зазначенням відповідальних осіб та експертів, дозволяє всім відділам потенційно приймати участь у поточних розробках колег, а також мати своєрідний вихід на носіїв конкретного досвіду впровадження тих чи інших проектів минулого.

Вітчизняним прикладом успішного впровадження управління знаннями на регіональному рівні можна назвати бізнес-інкубатори в Луцьку, що були утворені під патронатом керівництва області та Європейського Союзу. Був проведений відбір бізнес-планів, переможці якого отримали підтримку на початковому етапі реалізації своїх ідей. Їм, наприклад, було надане робоче місце з телефоном та комп’ютером, доступ до Інтернет, консультації юристів та бухгалтерів. [3, 42] Отже, відповідне ставлення до необхідності впровадження інноваційних ідей вже почало формуватися і в Україні, інтелектуальний потенціал якої експерти називають головним фактором потенційного прориву національної економіки за прикладом Японії, Сінгапуру, Південної Кореї.

Література

1. Экономика знаний / В. В. Глухов, С. Б. Коробко, Т. В. Маринина. — СПб.: Питер, 2003. — 528 с.;
2. Д. Гарвин Создание обучающейся организации // Управление знаниями / Пер. с англ. — М.: Альпина Бизнес Букс, 2006. — 208 с. — (Серия “Классика Harvard Business Review”);
3. Э. Франке Сталь тигром // Корреспондент — 2008. - №48 (337). — С. 42.